

Gönderim: 01.09.2020

Düzeltilme: 04.10.2020

Kabul: 30.10.2020

Tür: Araştırma Makalesi

Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri

Hacı Hasan YOLCU^a^a Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü ORCID: 0000-0002-9756-937X

Özet

2020 yılının ilk aylarında ülkemizde yaşanan Covid-19 salgınında üniversiteler zorunlu olarak uzaktan eğitime geçiş yaptı ve bahar dönemi dersleri uzaktan eğitim ile tamamlandı. Bu çalışmada Doğu Anadolu'daki bir üniversitenin Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin uzaktan eğitim deneyimleri anlaşılmasına çalışılmıştır. Çalışma bir durum çalışmasıdır. Veriler açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anket yardımıyla toplandı ve betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin büyük oranda teknik donanımlarının(bilgisayar, internet) ve uzaktan öğrenme için hazırbulunuşluklarının yeterli olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun(%83) eğitimlerinin eksik kalacağı korkusunu yaşadıkları belirlenmiştir. Öğrenciler uzaktan eğitimin olumlu yanları olarak derslerin tekrar izlenebilmesi ve rahat bir ortamda takip edilmesi olarak belirtmişlerdir. Olumsuz yönleri olarak ise soru sorma imkânının yetersiz, hoca ve arkadaşlarıyla olan iletişim eksikliği, ev ortamdaki dikkat dağınıklığı ve uygulamalı dersler için uygunsuzluğu olarak belirtmişlerdir. Çalışma sonuçları uzaktan eğitim uygulamaları için eğitimcilere fikir verebilir.

Anahtar Sözcükler: Öğrenci deneyimleri, öğretmen adayları, uzaktan eğitim.

Preservice elementary teachers' distance education experiences at the time of coronavirus (covid-19) pandemic

Abstract

In the Covid-19 outbreak in the first months of 2020, universities have necessarily switched to distance education, and the spring semester courses have been carried out by distance education. This study tried to understand the distance education experiences of the Education Faculty Preservice Elementary Teachers of a university in Eastern Anatolia. This study is a case study. The data were collected from open and closed-ended questions with a questionnaire and analyzed by descriptive analysis method. As a result of the study, it was concluded that the technical equipment (computer, internet) and students' readiness are not sufficient for distance education. It was determined that most students (83%) experienced the fear that their education would be incomplete. The students expressed their opinions as positive aspects of distance education that they can watch the lessons again and continue their education in a comfortable environment. On the negative side, they stated that there was no possibility to ask questions, lack of communication with their teacher and friends, lack of attention in the home environment, and inappropriateness for applied lessons. The results of the study are instructive to educators for distance education applications.

Keywords: Student experiences, preservice teachers, distance education

Kaynak Gösterme

Yolcu, H.H. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 6(4), 237-250.

Giriş

Zamanla ihtiyaç duyulan insan niteliklerinde farklılıklar, sürekli güncellenen bilgi birikimi, ömür boyu öğrenme isteği ve farklı alanlardan bilgi sahibi olmak arzusu insanları uzaktan eğitime yöneltmektedir. Geleneksel öğretim ortamlarında bu ihtiyaç ve isteklere cevap vermek mekân ve öğretmen bulmak açısından imkânsız gözükmektedir. İnsanlar bütün işlerinde olduğu gibi eğitimlerinde de etkin, ucuz, kolay ve az zaman tüketen yolları tercih etmektedirler. Covid-19 pandemi sürecinde olduğu gibi sağlık faktörleri de insanları uzaktan eğitime yöneltmektedir. Uzaktan eğitim öğretici ve öğrenenin bir araya gelmelerine ihtiyaç duymamaktadır ve aynı mekân ve zamanda bir araya gelmeleri için harcanan zaman ve ulaşım ücretini ortadan kaldırdığı gibi Covid-19 küresel salgınında olduğu gibi sağlık problemlerinin de önüne geçmektedir (Davis, Gought & Taylor, 2019).

Öğrenenle öğrenme kaynakları arasında mekân ve zaman farklılığının olduğu durumda yapılan eğitimi uzaktan eğitim olarak tanımlıyoruz (Bozkurt & Sharma, 2020). Uzaktan eğitim için ortaya konulan en önemli problem yüz yüze etkileşiminin eksikliğinden kaynaklı öğrenci motivasyonundaki düşüştür (Galusha, 1998; Yolcu, 2015). Öğrencinin öğretmenle bir arada olduğu zamanlar düşünceler ve duygular çok daha iyi anlaşılmakta ve öğrenme için daha motive edici bir ortam oluşmaktadır. Uzaktan eğitimde öğretmen öğrencilerin derslere katılımları ve devamları için çok daha fazla çaba sarf etmesi gerekmektedir ve bağımsız çalışma becerileri gelişmemiş kişiler uzaktan eğitimde problem yaşayabilmektedirler (Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp, 2016). Uzaktan eğitim öğretmenlik uygulaması ve okul deneyim gibi uygulama dersler içinde uygun öğrenme ortamları sunamamaktadır. 2020 yılından Covid-19 pandemi sürecinde Türkiye’de bütün üniversiteler uzaktan eğitim ile eğitim öğretim süreçlerini tamamladılar. Bu çalışmada Doğu Anadolu’da bir üniversitede Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin Covid-19 pandemi sürecindeki uzaktan eğitim deneyimleri anlaşılmasına çalışılmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap bulunmaya çalışılmıştır.

- Uzaktan eğitim için öğrencilerin hazırbulunuşlukları yeterlimi?
- Öğrenciler uzaktan eğitimi eğitimleri için yeterli görüyorlar mı?
- Öğrenci açısından uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

Sorularına cevap aranmıştır.

İlgili Alanyazın

Adnan ve Anwar (2020) Covid-19 pandemi sürecinde Pakistan'daki üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim hakkındaki düşüncelerini ortaya çıkaran çalışmada gelişmemiş ülkelerde uzaktan eğitim verimliliğinin beklentilerin altında kaldığı ve öğrencilerin büyük bir kısmının parasal ve teknik problemlerden dolayı internete erişemedikleri belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin geleneksel sınıf ortamının sosyal etkileşim eksikliğini hissettikleri belirlenmiştir. Dutta ve Smita (2020) Covid-19 pandemi sürecinde Bangladeş'teki üniversite öğrencileriyle yürüttükleri çalışmada öğrencilerin elektronik cihaz eksikliği, sınırlı internet erişimi, pahalı internet ücreti, yavaş internet hızı ve çevrimiçi platformları kullanmada zorluklar gibi problemler yaşadıkları belirlenmiştir. Cao ve diğerleri (2020) yine Covid-19 pandemi sürecinde Çin'deki üniversite öğrencilerini psikolojilerine anlamaya yönelik yaptıkları çalışmada öğrencilerin yaklaşık %25 bir kısmının salgından dolayı kaygı yaşadığı kentsel alanda aileyle birlikte yaşamak ve düzenli bir gelire sahip olmak kaygı oluşumunu azalttığı belirlenmiştir. Yunanistan'da yapılan başka bir çalışmada ise öğrenciler uzaktan eğitimi ilginç, modern ve uygun görmelerinin yanında sosyal etkileşimin olduğu yüz yüze eğitimin yerini dolduramadığı ve uygulamalı dersler için uygun olmadığı kanısında oldukları belirlenmiştir (Kedra & Kaltsidis, 2020).

Kalelioğlu, Atan ve Çetin (2016) sertifika programında uygulanan sanal sınıf ortamlarında öğretmen ve öğrenci deneyimlerini ortaya çıkardıkları çalışmada öğrencilerin genel olarak teknik, iletişim ve dikkat toplamada sorunlar yaşadıkları ve öğrenciler ilk tercihlerini yüz yüze eğitimden kullandıkları belirlenmiştir. Türkiye'de Covid-19 pandemi sürecinde yapılan bir çalışmada üniversite öğrencileri öğretim elemanlarıyla rahatça iletişim kuramadıkları ve teknik sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir, olumlu yön olarak ise kendi öğrenme hızlarında öğrenebildikleri bir ortam sunduğunu belirtmişlerdir (Keskin ve Derya, 2020). Bozkurt (2020) yine Covid-19 pandemi sürecinde ilköğretim öğrencilerinin Uzaktan Eğitime yönelik imge ve algılarını metafor analizi ile incelediği çalışmada olumlu metafor olarak kolaylaştırıcı, özerklik, zaman ve mekandan bağımsızlık, içsel motivasyon ve erişebilirlik, olumsuz metaforlar olarak ise yalnızlık duygusu, yapaylık, iletişimsizlik, eşitsizlik, anımsızlık ve duyuşsal yakınlık gibi temalar belirlenmiştir.

Alanyazına bakıldığında Covid-19 pandemi sürecinde yurtdışında üniversite öğrencilerinin deneyimleri ortaya koyan çok sayıda çalışma yapıldığı gözükmektedir. Ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre deneyimlerde değişebilmektedir. Ülke bazında ise yine

bölgeden bölgeye değişim gösterebilmektedir. Çalışma Türkiye ve Doğu Anadolu bölgesindeki üniversitedeki öğrencilerin deneyimleri ortaya çıkarması açısından önemlidir.

Yöntem

Öğrencilerin uzaktan eğitim deneyimlerin anlamaya çalışan bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıdır. Durum çalışmaları karmaşık süreçler anlamak üzere belirli bir zaman aralığında durum veya durumlar hakkında bilgi topladığı ve bu durumlara yönelik temaların oluşturulduğu nitel bir araştırma yöntemidir (Gustafsson, 2017).

Süreç

Uzaktan eğitimde dersler üniversitenin uzaktan eğitim merkezi üzerinden yürütüldü. Yüz yüze öğretimde 50 dakika olan ders süresi uzaktan eğitimde 15 dakika olarak ayarlandı. Dersler arasında beşer dakikalık aralar oluşturuldu. Sistem öğretmenin ve öğrencinin sesli ve görüntülü sunum yapmasına, ekran paylaşımına, öğretmenin sınav yapmasına ve öğrencilerin ödev yüklemelerine imkân veriyordu.

Çalışma Grubu

Bu çalışmaya Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitim Anabilim dalında öğrenim gören 133'ü kadın 67'si erkek toplam 200 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 57'si 1.sınıf, 39'u 2.sınıf, 70'i 3.sınıf ve 34'ü ise 4. Sınıfta öğrenim görmektedir.

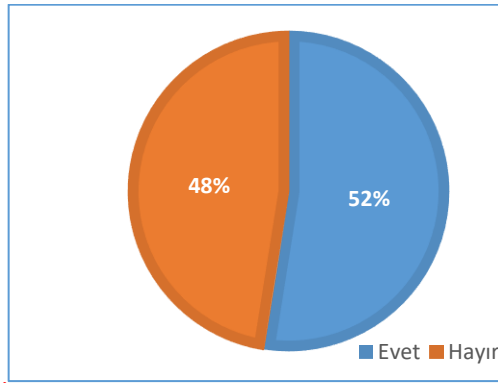
Veri toplama aracı ve analizi

Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan ve uzman görüşleri alınarak oluşturulan açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anket yoluyla toplanmıştır. Anketler Google Forum üzerinden online olarak uygulanmıştır. Çalışmada veriler betimsel analiz yöntemiyle belirli temalar altında toplanıp incelenmiştir. Araştırma soruları doğrultusunda verilerin analizi yapıp düzenlenmiştir. Analiz sonuçları öğrenci görüşlerinden de alıntılar yapılarak açıklanmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2006).

Bulgular

Bilgisayara Sahip Olma Durumları

Öğrencilerin evlerinde uzaktan eğitimde kullanabilecekleri bilgisayara sahip olma durumları belirlemek amacıyla “Evde kullanabileceğiniz bilgisayar var mı?” sorusu yöneltilmiş ve sonuçlar Grafik 1’de pasta grafik olarak sunulmuştur.

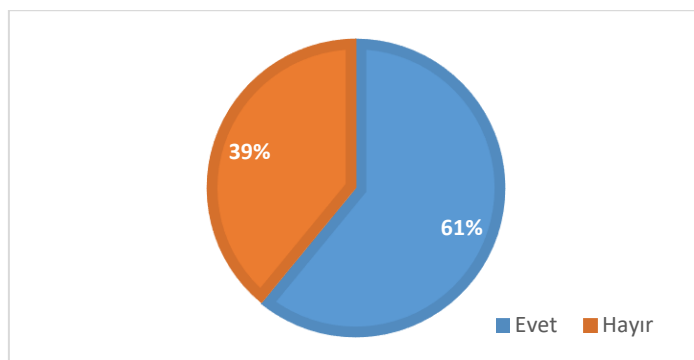

Grafik 1. Öğrencilerin bilgisayara sahip olma durumları

Grafik 1’e göre öğrencilerin % 52 si evde uzaktan eğitimde ve ödevlerini yapmada kullanabilecekleri bilgisayara sahip ve % 48’ini ise evinde bilgisayar bulunmadığını belirlenmiştir.

İnternet Erişim Durumları

Bu amaçla öğrencilere yöneltilen “İnternet sıkıntısı yaşıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar Grafik 2’de gösterilmiştir.

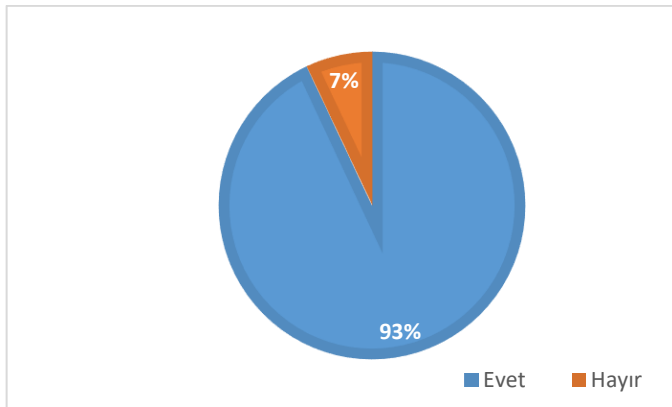

Grafik 2. Öğrencilerin internet erişim sıkıntısı yaşama durumları

Grafik 2'e göre öğrencilerin % 61'lik bir kısmı internet erişiminde sıkıntı yaşadıkları ve % 39'luk kısmı ise internet problemi olmadıklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Deneyimleri

Öğrencilerin "Uzaktan eğitimle ilgili ilk tecrübeniz mi?" sorusuna verdikleri cevaplar Grafik 3'de gösterilmiştir.

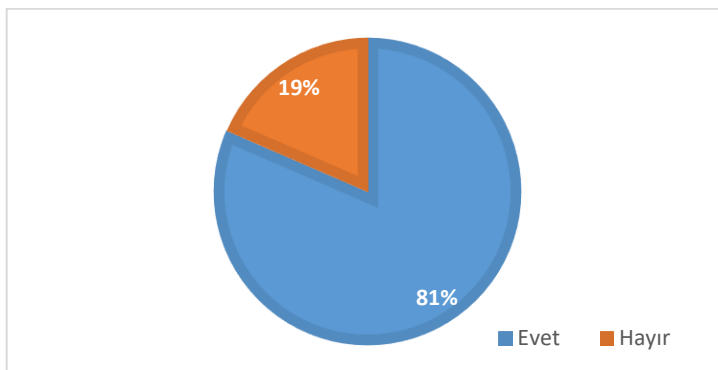

Grafik 3. Öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili tecrübe durumları

Grafik 3'e göre öğrencilerin % 93'si uzaktan eğitimi ilk kez deneyimledikleri ve % 7'si ise daha önceden uzaktan eğitim tecrübesi yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Derslerin Takip Oranı

Öğrencilerin "Dersleri canlı veya sonradan izlediniz mi?" sorusuna verdikleri cevaplar Grafik 4'de gösterilmiştir.

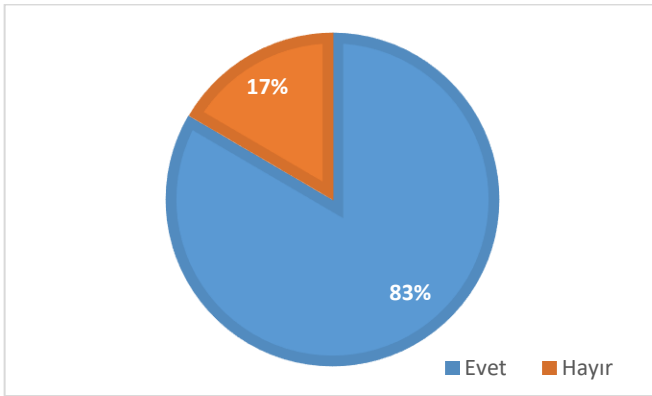

Grafik 4. Öğrencilerin dersleri canlı veya sonradan izleme durumları

Grafik 4'e göre öğrencilerin % 81'i dersi canlı veya sonrada izlediklerini belirtmiş %19'u ise dersi canlı veya sonradan izlemediklerini belirtmişlerdir.

Eğitiminin Eksik Kalacağı Endişesi

Öğrencilerin "Uzaktan eğitimde alacağınız eğitimin eksik kalacağı korkusunu taşıyor musunuz?" sorusuna verdikleri cevaplar Grafik 5'de gösterilmiştir.

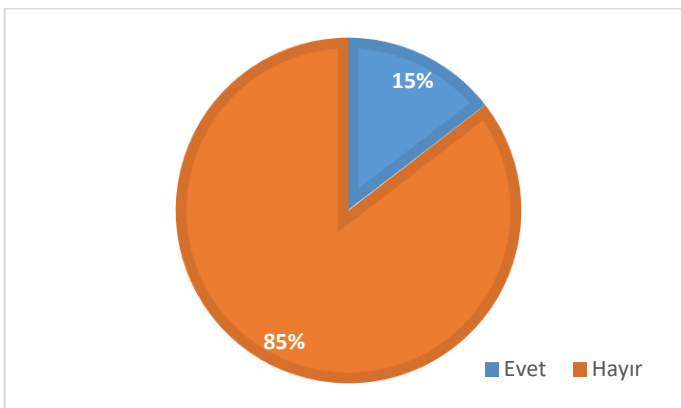

Grafik 5. Öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili endişe durumları

Grafik 5'e göre öğrencilerin % 83'ü uzaktan eğitimle alacakları eğitimin eksik kalacağı korkusu yaşadıklarını ve %17'si ise eğitimleri hususunda bir endişe yaşamadıklarını belirtmiştir.

Salgın Sonrası Eğitimlerine Uzaktan Eğitimle Devam Edip Etmeme Tercihleri

Öğrencilerin "Salgın bittikten sonrada eğitiminize uzaktan eğitimle devam etmek ister misiniz?" sorusuna verdikleri cevaplar Grafik 6'de gösterilmiştir.

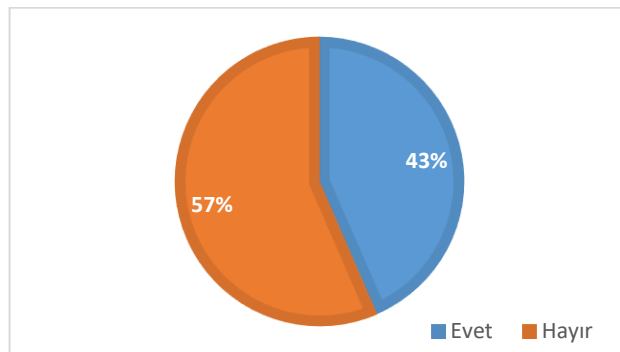

Grafik 6. Öğrencilerin eğitimlerini uzaktan eğitimle devam etme istek durumları

Grafik 6'e göre öğrencilerin % 85'i salgın bittikten sonra eğitimlerine uzaktan eğitimle devam etmek istemediklerini ve % 15'si ise uzaktan eğitimle devam etmek istediklerini belirtmişlerdir.

Kişisel Gelişimlerinde Uzaktan Eğitimi Tercih Etme Durumları

Öğrencilerin “Formal Eğitiminiz haricinde kişisel gelişiminiz için uzaktan eğitimle kursla almak ister misiniz?” sorusuna verdikleri cevaplar Grafik 7’de gösterilmiştir.

Grafik 7. Öğrencilerin uzaktan eğitimi kişisel gelişimlerinde tercih etme durumları

Grafik 7'e göre öğrencilerin % 57'si ilerleyen yıllarda kişisel gelişimleri için uzaktan eğitimle bir kurs almayı düşünmedikleri, % 43 'si ise alabileceklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri

Öğrencilerin “Uzaktan eğitimi okul ortamıyla karşılaştırdığınızda olumlu yönü veya yönleri nelerdir ?” ve “Uzaktan eğitimi okul ortamıyla karşılaştırdığınızda olumsuz yönleri nelerdir ?” şeklindeki açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar kodlar oluşturup belirli temalar altında toplandı ve Tablo 1’de gösterilmiştir.

Olumlu yönleri	Frekans	Olumsuz yönleri	Frekans
Derslerin tekrar izlenebilmesi	23	Soru sormada yetersizlik	22
Rahat bir ortam	17	Uygulamalı dersler için uygun olmayışı	15
Zaman konusunda esneklik	10	İletişim eksikliği hocayla	10
Ulaşım problemi yok	5	Dikkat eksikliği veya dağınıklığı	10
Bağımsız çalışma	3	Sosyalleşme eksikliği	6
Yoklamanın alınmaması	3	Eğlenceli değil	4
		Akran öğrenimi eksikliği	2

Uzaktan eğitimin olumlu yanları için yedi tane kodlama ortaya çıkmıştır. En fazla vurgu derslerin tekrar izlenebilmesine olmuştur. Bu kodlamaya ilişkin bazı referans öğrenci cümleleri şöyledir. Derslerin sonradan izlenebilme imkânına vurgu yapan öğrenci Ö1, “Kaçırdığım veya anlamadığım bölümleri tekrar izleyebiliyorum.” Öğrenciler uzaktan eğitimin daha rahat bir öğrenme ortamı sunduğunu belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimin öğrenci için daha esnek bir ortam sunduğunu belirten bir öğrenci, Ö2, “Daha rahat ve resmi olmayan bir ortam.” başka bir öğrenci ise Ö3, “Ev ortamı daha rahat oluyor her şey hazır sadece bize ders dinleyip çalışmak düşünüyor.” şeklinde görüş bildirmiştir. Öğrenciler uzaktan eğitimin zaman konusunda esneklik sağladığını belirtmişlerdir. Belirli bir süre kısıtlaması olmadan dersi dinleyebildiğini belirten bir öğrenci, Ö4, “Zaman sıkıntısı olmadan aktif olduğum her an dersi dinleyebilme şansına sahibim.” şeklinde görüş belirtmiştir. Uzaktan Eğitimin fakülteye geliş gidişlerden kaynaklanan zaman kaybını ortadan kaldırdığını belirtmişlerdir. Bu başlıkla ilgili olarak Ö5: “Fakülteye ulaşım için zaman kaybı olmadan dersi dinleyebilmek güzel.” demiştir. Ayrıca öğrencilerden uzaktan eğitimin bağımsız çalışabilme becerilerine olumlu etkisinin olduğunu belirtmişlerdir. Bununla ilgili bir öğrenci, Ö6, “Daha fazla öz düzenleme yapmamı sağladı.” şeklinde fikir beyan etmiştir.

Öğrencilerin uzaktan eğitimin olumsuz yönleri hakkında görüşlerinde ise yedi kodlama ortaya çıkmıştır. Öne çıkan olumsuz yönü olarak soru sorma imkânının yetersiz olması belirtilmiştir. Bu duruma dikkat çeken bir öğrenci, Ö7, “Soru sormak istediğim zaman soruyu yazana kadar başka bir konudan bahsediliyor ve sorular hep aklımda kalıyor.” şeklinde görüş bildirmiştir. Uzaktan eğitimin soru sormak için uygunsuzluğuna ilişkin olarak Ö8, “Merak ettiklerimizi rahatça sorup üzerinde konuşma imkânımız sınırlı.” olarak ifade etmiştir. Diğer bir olumsuz yönü olarak da yine soru sormayla da bağlantılı olarak hocayla olan iletişim eksikliği olduğunu belirtilmiştir. Hocayla olan iletişim problemine dikkat çeken başka bir öğrenci, Ö9, “Hocalarla birebir iletişim olmayınca dersler yapay geliyor.” Öğrenciler uzaktan eğitimin uygulamalı dersler için uygunsuzluğundan dikkat çekmişlerdir bu durumla ilgili olarak Ö10, “Uygulamalı dersler için etkisiz kalıyor.” şeklinde görüş bildirmiştir. Ö11, “Özellikle de uygulamalı dersler açısından tamamıyla eksik sayılır.” olarak ifade etmiştir. Öğrenciler uzaktan eğitimin yüz yüze kıyasla eğlenceli olmadığını ve monoton geçtiğini belirtmişlerdir ve uzaktan eğitimi Ö12, “Verimsiz eğlencesiz sıkıntılı” şeklinde tanımlamıştır. Uzaktan eğitimin akran öğrenimi açısından uygunsuzluğuna dikkat çekmişlerdir ve bununla ilgili olarak Ö13, “Akran öğrenimi yoktu.” şeklinde net bir ifade kullanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada 2020 yılında ortaya çıkan Covid-19 pandemi sürecinde zorunlu olarak uzaktan eğitim sürecine geçen öğrencilerin uzaktan eğitim deneyimleri anlaşılmaya çalışılmıştır.

Uzaktan eğitim için öğrenciler yeterli donanıma(bilgisayar, internet) ve bilgiye sahipleri mi sorusuna aranan cevapta öğrencilerin % 52 sinin evinde bilgisayar olmadığı ve %61'lik bir kısmının ise internet sıkıntısı yaşadığı belirlenmiştir. Donanım açısından öğrencilerin yeterli imkâna sahip olmadıkları belirlenmiştir. Uzaktan eğitime acil geçiş, öğrencilerin teknik sorunlar ve donanım açısından sıkıntılar yaşamalarında etkili olmuştur (Keskin ve Derya, 2020). Donanım yeterliliği ve kullanım becerileri uzaktan eğitimin başarılı bir şekilde yürütülmesinde olmazsa olmaz unsurlardır (Balıkçoğlu, Öz ve Işın 2019; Eygü & Karaman, 2013). Öğrencilerin %93'ü ilk kez uzaktan eğitim tecrübesi yaşadıklarını belirtmişlerdir bu durum hazırbulunuşluk açısından yetersiz olduklarını göstermektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitim hakkında bilgi ve beceri sahip olmaları uzaktan eğitime olan güvenlerini ve inançlarını artırmaktadır (Koloğlu, Kantar & Doğan, 2016; Horzum, Albayrak & Ayvaz, 2012). Uzaktan eğitime geçiş sürecinde ilk başta herkes derslerin yürütülmesine odaklandı hâlbuki ilk başta öğrencilerin uzaktan eğitim üzerine endişelerini gidermek ve hazır bulunuşluklarını artırmak için eğitim almaları daha uygun olabilirdi. Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp (2016) yaptıkları çalışmada öğretim elemanlarında uzaktan eğitimde desteğe ihtiyaç duyduklarını belirlemişlerdir. Çalışmada %93'lük bir öğrenci grubu uzaktan eğitimde eğitimlerinin eksik kalacağı endişesini yaşadıklarını belirtmişlerdir. Yeterince bilgi sahibi olmayan öğrenciler kendilerini yalnız hissetmekte ve bu durum onlarda eğitimlerinin eksik kalacağı korkusu yaşatmış olabilir (Bilgiç & Tüzün, 2015; Bozkurt, 2020). Pozdnyakova ve Pozdnyakov, (2017) yaptıkları çalışmada da öğrencilerin Uzaktan Eğitimde benzer kaygılar yaşadıkları belirlenmiştir. Bu kaygı durumu da öğrenci motivasyonuna olumsuz etki edebilmektedir (Nakhla, 2019). Uzaktan eğitime derslerin takip edilme oranları ise % 81 olarak belirlenmiştir, büyük oranda dersler eş zamansız olarak takip edildi. Derslerin sabah saatlerinde olması uyku düzenleri değişen öğrencileri dersleri eş zamansız takip etmeye yöneltmiş olabilir (Gualano vd., 2020; Beck vd., 202).

Öğrenciler salgın bittikten sonra uzaktan eğitimle eğitiminize devam etmek ister misiniz şeklinde soruya %85'lik bir kısım devam etmek istemediklerini belirtmişlerdir. Bu durumun daha çok uzaktan eğitimle ilgili tecrübe ve bilgi eksikliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Aynı öğrenciler ilerleyen yıllarda uzaktan eğitimle kişisel gelişimlerin için bir kurs almak isteyip istemedikleri sorusuna %43'lik bir öğrenci grubu alabileceklerini

belirtmişlerdir. Bir kurs için deneyebileceklerin oranı daha çok olması normal üniversite eğitimi için güvenmediklerini fakat kişisel gelişimleri için güvenebildikleri şeklinde anlaşılmıştır.

Öğrenciler uzaktan eğitimin olumlu tarafı olarak derslerin tekrar ve istedikleri zamanda izlenebilmesini söylemektedirler. Ders notlarından çalışmaktansa derslerin izlenebilmesi öğrenci açısından tercih edilen bir durum olarak gözükmektedir (Boaten, Boateng & Awuah, 2016). Uzaktan eğitim sürecinde her bir ders süresi on beş dakika olarak belirlenmişti. Ders sürelerinin kısa tutulmasının izlenebilme oranının artışında önemli etken olduğu düşünülmektedir. Uzaktan eğitimin olumlu tarafı olarak derslerin sınıf ortamına kıyasla daha rahat bir ortamda takip edilmesi ve zaman konusunda esneklik sunduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca derslere katılma için ulaşım problemi olmadığını ve bağımsız çalışma imkânı sunduğunu ifade etmişlerdir. Öz denetimi gelişmiş öğrenciler uzaktan eğitimde daha başarılı olabilmektedirler (Sun & Rueda, 2012; Cho & Shen 2013; Khan, 2012).

Öğrenciler uzaktan eğitimin olumsuz tarafları olarak soru sormada ve hocayla iletişime geçmede sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Kan ve Fidan (2016) öğrencilerin uzaktan eğitim algılarını anlamaya yönelik yaptıkları çalışmada iletişim problemine dikkat çekmişlerdir. Sınıf ortamında öğrenci öğretmen arasında göz teması kurabilmekteyken uzaktan eğitimde göz teması kurulamamaktadır. Öğrenciler çoğunlukla derslerde görüntü ve seslerini kapalı tutmakta bu durumda iletişim eksikliğine ve öğrencide motivasyon eksikliğine neden olmaktadır (Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp, 2016; Birişçi, 2013). Ayrıca öğrenciler arası sosyal etkileşimin eksikliği öğrencilerde rahatsızlık oluşturmuştur. Uzaktan eğitimde ders saatleri daha çok bilginin aktarılması olarak kullanılmıştır. Uzaktan eğitimde etkileşimin olmadığı sadece ders anlatımının olduğu tarzında bir önyargı öğretim elemanlarında da bulunabilmektedir. Öğrenciler ev ortamındaki dikkat dağınıklığını dile getirmişlerdir, Covid-19 sürecinde aile fertlerinin evde bulunması böyle bir durumu ortaya çıkarmış olabilir.

Öneriler

Uzaktan eğitimde derslere başlamadan önce uzaktan eğitimin ne olduğu, nasıl kullanılacağı, olumlu yönleri ve farklı uygulamalarını ortaya koymak amacıyla uzman kişiler tarafından seminerler düzenlenebilir. Bu çalışmalar öğretim elemanı ve öğrencilerin hazırbulunuşluklarını artırması açısından faydalı olabilir.

Programda dersleri öğrenciler için daha uygun zamanlar olan öğleden sonra veya akşam saatlerini koyulması canlı derslere öğrenci katılımını artırabilir. Karantina sürecinde uyku düzenleri değişen öğrenciler çok geç yatabilmektedirler.

Normal derslerin haricinde öğrencilerin sadece soruları için online görüşme saatleri ayarlanabilir. Böyle bir çalışma saati öğrencilerin sorularını rahat sormaları ve öğretim elamanıyla iletişim kurmaları açısından faydalı olabilir.

İlerleyen çalışmalarda, cinsiyet faktörü ve yaşanan yerin uzaktan eğitim aldığı üniversiteye olan uzaklığının etkisi dikkate alınabilir ayrıca daha büyük örneklem gruplarıyla ile çalışma tekrarlanabilir.

Kaynakça

- Adnan, M., & Anwar, K. (2020). Online Learning amid the COVID-19 Pandemic: Students' Perspectives. *Online Submission*, 2(1), 45-51.
- Balıkçıoğlu, N., Öz, D. Ç., & Işın, N. N. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Derslerindeki Memnuniyet Araştırması: Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20(1), 462-473.
- Beck, F., Léger, D., Fressard, L., Peretti-Watel, P., Verger, P., & Coconel, Group. (2020). Covid-19 health crisis and lockdown associated with high level of sleep complaints and hypnotic uptake at the population level. *Journal of Sleep Research*, e13119.
- Bilgiç, A.G.D.H.G. & Tüzün, H., 2015. Yükseköğretim kurumları web tabanlı uzaktan eğitim programlarında yaşanan sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(3), pp.26-50.
- Birişçi, S. (2013). Video konferans tabanlı uzaktan eğitime ilişkin öğrenci tutumları ve görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 2(1).
- Boateng, R., Boateng, S.L., Awuah, R.B. et al. Videos in learning in higher education: assessing perceptions and attitudes of students at the University of Ghana. *Smart Learn. Environ*, 3, 8 (2016). <https://doi.org/10.1186/s40561-016-0031-5>
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi Sırasında İlköğretim Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik İmge ve Algıları: Bir Metafor Analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-23.
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i-vi. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3778083>
- Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J., & Zheng, J. (2020). The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry research*, 112934.
- Cho, M. H., & Shen, D. (2013). Self-regulation in online learning. *Distance education*, 34(3), 290-301.
- Davis, N. L., Gough, M., & Taylor, L. L. (2019). Online teaching: advantages, obstacles and tools for getting it right. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 19(3), 256-263.
- Dutta, S., & Smita, M. K. (2020). The Impact of COVID-19 Pandemic on Tertiary Education in Bangladesh: Students' Perspectives. *Open Journal of Social Sciences*, 8(09), 53.
- Eygü, H., & Karaman, S. (2013). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet Algıları Üzerine Bir Araştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 36-59.
- Galusha, J.M., 1998. Barriers to learning in distance education.
- Gualano, M. R., Lo Moro, G., Voglino, G., Bert, F., & Siliquini, R. (2020). Effects of Covid-19 lockdown on mental health and sleep disturbances in Italy. *International journal of environmental research and public health*, 17(13), 4779.
- Gustafsson, J. (2017). Single case studies vs. multiple case studies: A comparative study.

- Gürer, M. D., Tekinarslan, E., & Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi Ders Veren Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Hakkındaki Görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1).
- Horzum, M.B., Albayrak, E. and Ayvaz, A., 2012. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimde uzaktan eğitime yönelik inançları. *Ege Eğitim Dergisi*, 13(1), pp.55-72.
- Kalelioğlu, F., Atan, A., & Çetin, Ç. (2016). Sanal Sınıf Ortamında Eğitim ve Öğrenen Deneyimleri. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 12(2).
- Kan. A. Ü & Fidan. E. K. (2016). Türk Dili Dersinin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesine İlişkin Öğrenci Alguları. *Turkish Journal of Educational Studies*, 3 (2): 23-45
- Kedra, K., & Kaltsidis, C. (2020). Effects Of The Covid-19 Pandemic On University Pedagogy: Students'experiences And Considerations. *European Journal of Education Studies*, 7(8).
- Keskin, M., & Derya, Ö. (2020). COVID-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), 59-67.
- Khan, S. (2012). Çev. C. Ataş. Yapı Kredi Yayınları.
- Koloğlu, T. F., Kantar, M., & Doğan, M. (2016). Öğretim elemanlarının uzaktan eğitimde hazırlanışlarının önemi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 52-70.
- Nakhla, G. (2019). The relationship between fear of failure, academic motivation and student engagement in higher education:: A general linear model (Doctoral dissertation, Lancaster University).
- Pozdnyakova, O., & Pozdnyakov, A. (2017). Adult students' problems in the distance learning. *Procedia Engineering*, 178, 243-248.
- Sun, J. C. Y., & Rueda, R. (2012). Situational interest, computer self-efficacy and self-regulation: Their impact on student engagement in distance education. *British Journal of Educational Technology*, 43(2), 191-204.
- Yildirim, A. and Simsek, H. (2006) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Sekin Yayıncılık
- Yolcu, H. H. (2015). Harmanlanmış (Karma) öğrenme ve uygulama esasları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 33, 255-260.